

БУДЯК Юрій Якович (справж. — Покос; ін. псевд. і крипт.: Пчела, Б. Ю., Ю. Б.; 1879, с. Красногірка, нині Машів, р-ну Полтав. обл. — 28. 09. 1943, Київ) — письменник. Навч. у Київ. політех. інституті (від 1912) та Одес. школі прапорщиків (від 1916), яку не закінчив через хворобу. Брав участь у війні бурів проти англійців (1899–1902) і допоміг утекти з полону майбут. британ. політикові В. Черчиллю. Під час воєн. дій 1918–20 Б. обирали заступник голови білоцерків. товариства «Просвіта»; деякий час працював в апараті ЦР. 1922 і 1924 перебував під арештом, але суд його виправдав. Обіймав різні посади у Катеринославі (нині Дніпропетровськ), Криму, Закавказзі та Закаспій. краї.

Друкувався від 1895. Співпрацював із ж. «Українська хата», «ЛНВ», «Глобус», г. «Рада». Входив до Спілки селян. письменників «Плуг». У «ЛНВ» опублікував низку поет., проз. та публіцист. творів, зокрема цикл «Записки вчителя. 1899–1906» (1909–11). Автор кн. «Дикі люди: Де і як вони живуть. Австралійці. Океанійці. Малайці. Африканці» (К., 1907), «Невольниця-українка: Істор. поема з часів гетьмана Сагайдачного» (К., 1909), зб. поезій «Буруни» (К., 1910), зб. повістей «До великої брами» (Х., 1929), творів для дітей — зб. «Пан Базалей» (К., 1911), «На вовка», «Стрільці-ловці» (обидві — 1927), «Лелека здалека», «Загадочки-думочки», «Гриць-бешкетник» (усі — 1928), «Червоний мак» (1930; усі — Харків), «Хорообрі музики» (К., 1962) та ін. Творам Б. притаманні «різкі тони», «яскраві фарби», сатир. погляд на життя, протест проти гноблення українського народу. Знову заарешт. у лютому 1935 (інкримінувалася належність до контрреволюц. організації). Засудж. на 5 р. виправно-труд. таборів. Покарання відбував у Карагандин. таборі, в Уфі та Воркуто-Печор. таборі. Звільн. 1940. Реабіліт. посмертно. Помер під час нім.-фашист. окупації.

Рекомендована література

1. Юрій Будяк // ...З порога смерті... Письменники України – жертви сталінських репресій. К., 1991;
2. Сидоренко Н. Будяк Юрій Якович // Укр. журналістика в іменах. Л., 2002. Вип. 9.

С. А. Крижанівський

Бібліографічний опис:

Будяк Юрій Якович / С. А. Крижанівський // *Енциклопедія Сучасної України* [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. — К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2004. — Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-36582>

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України (докладніше).